



## CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW  
SPOŁECZNYCH  
MIASTA I GMINY ŁAPY NA LATA 2014-2021

ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA  
STRATEGII  
MIASTA I GMINY ŁAPY

LISTOPAD 2013

## WPROWADZENIE DO CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

### I. REKOMENDACJE Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

### II. INFORMACJE Z INSTYTUCJI

#### 1. EDUKACJA I KULTURA

#### 2. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

#### 3. ZDROWIE MIESZKAŃCÓW

#### 4. KWESTIA OSÓB ZALEŻNYCH

#### 5. BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE

#### 6. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

## WPROWADZENIE DO CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Łapy są gminą miejsko – wiejską położoną w północno-wschodniej Polsce, w środkowej części województwa podlaskiego, w odległości 23 km od Białegostoku. Zajmują powierzchnię 128 km<sup>2</sup> (w tym miasto 12 km<sup>2</sup>) i liczy 22 414 ( stan na 31.12.2012) mieszkańców.

Miasto i Gmina jest jedną z piętnastu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu białostockiego ziemskiego.

Do gminy, oprócz miasta Łapy, należą dwadzieścia cztery sołectwa:

- Bokiny; Daniłowo Duże; Daniłowo Małe; Gąsówka Oleksin; Gąsówka Osse; Gąsówka Skwarki; Gąsówka Somachy; Gąsówka Stara; Łapy Dębowina; Łapy Kołpaki; Łapy Korczaki; Łapy Łynki; Łapy Pluśniaki; Łapy Szolajdy; Łupianka Nowa; Łupianka Stara; Płonka Kościelna; Płonka Kozły; Płonka Matyski; Płonka Strumianka; Roszki Włodki; Roszki Wodźki; Uhowo; Wólka Waniewska (rycina 1).

Gmina Łapy graniczy od północy z gminą Choroszcz, od wschodu z gminami Turośń Kościelna i Suraż, od zachodu z gminą Sokoły, a od południa z gminą Poświętne.

W podziale fizycznogeograficznym leży w Nizinie Północnopodlaskiej, w obrębie trzech mezoregionów: Wysoczyzny Wysoko-Mazowieckiej, Doliny Górnej Narwi i Wysoczyzny Białostockiej. Jest to ciekawy urozmaicony teren z przewagą wzgórz morenowych, pagórków i równin torfowych, w które głęboko wcina się szeroka i płaska dolina rzeki Narwi, w znacznym stopniu zatorfiona i zabagniona.

Gmina Łapy ma charakter rolniczo-przemysłowy i posiada dogodne połączenia kolejowe i drogowe. Stacja kolejowa leży na głównym szlaku Warszawa – Białystok - Petersburg, co stwarza bezpośrednie połączenie międzynarodowe, ze stolicą Polski i województwa.

Na sieć drogową składają się drogi wojewódzkie (nr 678,681,682), drogi powiatowe i gminne. Położenie komunikacyjne jest istotnym czynnikiem warunkującym rozwój gospodarczy miasta i gminy. Liczba podmiotów gospodarczych wg ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Łap ( do 19.12.2011 ) i wg Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

**TABELA 1 Rejestracja podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat**

Rok	Liczba podmiotów powstałych	Liczba podmiotów wykreślonych
2010	217	108
2011	201	488
2012	155	94

Źródło: dane własne na podstawie EG

Są tu dwa przedszkola publiczne, do których uczęszcza 355 dzieci, oraz 311 dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

W gminie jest 6 szkół podstawowych publicznych, w których uczy się 958 uczniów oraz dwie szkoły podstawowe niepubliczne liczące 118 uczniów, trzy gimnazja publiczne, w których uczy się 601 uczniów, oraz jedno niepubliczne liczące 51 uczniów, liceum i szkoła zawodowa.

**Rysunek 1. Gmina Łapy**



Liczba ludności w Gminie Łapy na przestrzeni ostatnich siedmiu lat zmniejsza się, można zaobserwować wyraźną tendencję spadkową.

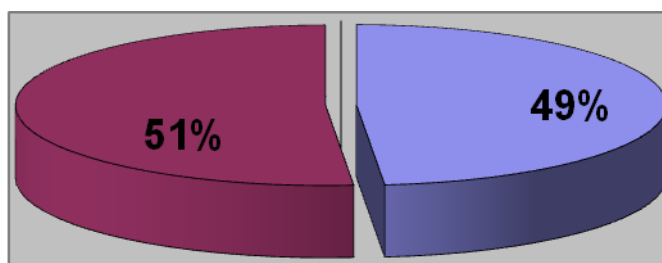
**Tabela 2: Liczba ludności w latach 2006-2012**

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba mieszkańców	22968	23031	22944	22770	22631	22518	22414

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Łapach

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 31 grudnia 2012 roku, gminę Łapy zamieszkiwało 22 414 osób, w tym 11 532 kobiet i 10 882 mężczyzn.

**Wykres 1 Płeć mieszkańców gminy**



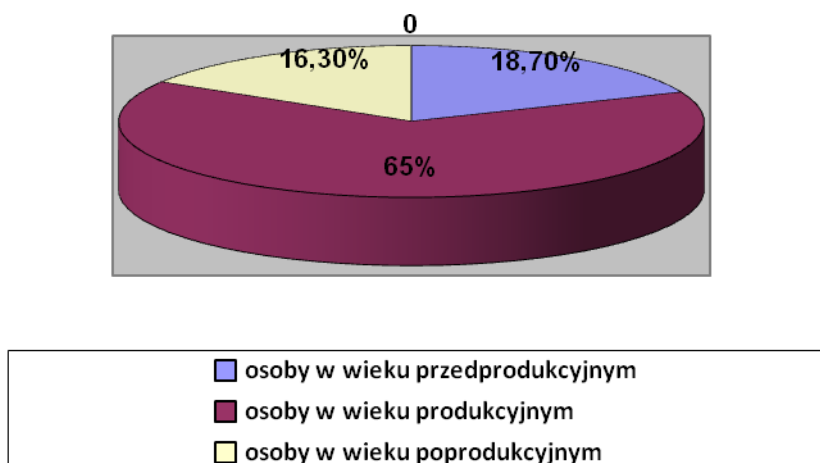
■ Mężczyźni ■ Kobiety

**Tabela 3 Ludność w przedziałach wiekowych w gminie w latach 2006-2012**

		2006	2009	2012
Wiek	Płeć	Razem	Razem	Razem
0-18	Mężczyzn	2565	2301	2049
	Kobiet	2440	2185	2000
		<b>5005</b>	<b>4486</b>	<b>4049</b>
19-65	Mężczyzn	7571	7662	7652
	Kobiet	7159	7102	6907
		<b>14 730</b>	<b>14 764</b>	<b>14 459</b>
> 65	Mężczyzn	1049	1136	1181
	Kobiet	2184	2384	2625
		<b>3233</b>	<b>3420</b>	<b>3806</b>
<b>Razem</b>		<b>22968</b>	<b>22770</b>	<b>22414</b>

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Łapach

**Wykres 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy Łapy w 2012 roku**



Źródło: dane własne na podstawie Urzędu Miejskiego w Łapach

W roku 2012 teren gminy w Łapy zamieszkiwało 22 414 osób, z czego 4.197 osoby to młodzież i dzieci, 14.559 osób osiągnęło wiek produkcyjny, a 3.658 osób wiek poprodukcyjny. Liczba dzieci **zmniejszyła się o znacznie** ( 5005 w 2006, 4149 w 2012), zaś **wzrosła liczba osób w „srebrnym wieku”** ( 3233 w 2006 do 3806 w 2012)

Zgodnie z danymi Ewidencji Ludności Gminy Łapy, w ostatnich kilku latach przyrost naturalny ludności był ujemny. To niekorzystna sytuacja.

Zauważalna jest również migracja ludzi młodych i wykształconych ze wsi do miast, co znacznie zmniejsza szanse rozwoju gminy

Na tle danych dotyczących struktury wiekowej mieszkańców kraju, gmina Łapy wypada porównywalnie. Dostrzegamy wysoki procent osób w wieku produkcyjnym z tendencją wzrostową i stosunkowo niski w porównaniu ze średnią krajową i odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Należy jednak pamiętać, że struktura wiekowa ulega zmianom i w perspektywie kilku najbliższych lat trzeba się liczyć ze wzrostem ilości osób w wieku poprodukcyjnym. Aktualnie według danych w roku 2012 wzrost ten jest niewielki.

Prezentowane dane pozwoliły na sformułowanie następujących **wniosków**:

- zmniejsza się liczba mieszkańców (spadek liczby mieszkańców o 500 osób w stosunku do liczby z 2006r),
- społeczeństwo „starzeje się” - maleje liczba dzieci i młodzieży w stosunku do liczby ludzi w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym,
- spadek dzietności w gminie.

## I. REKOMENDACJE Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

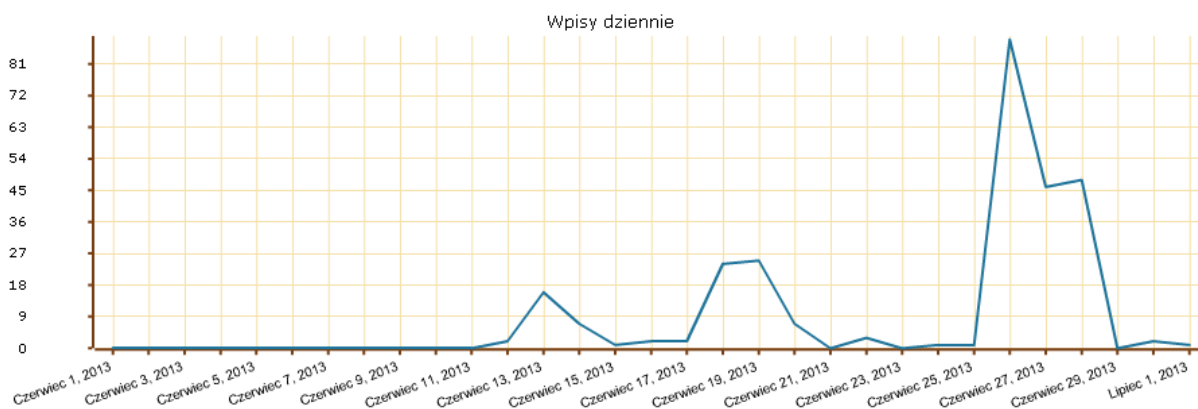
W okresie czerwca i lipca 2013 roku wśród mieszkańców zostało przeprowadzone ankietywanie internetowe. Zebrane podczas badania dane posłużyły do wypracowania elementów diagnostycznych dla zespołu ds. opracowania „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Łapy na lata 2014 - 2021”.

Respondentami badań byli: przedstawiciele oświaty (pracownicy szkół i przedszkoli), służby zdrowia, Biblioteki Miejskiej, organizacji pozarządowych, klienci pomocy społecznej, mieszkańcy miasta.

Analiza ankietywania i opracowane rekomendacje zostały przygotowane przez pracowników Biblioteki Publicznej w Łapach.

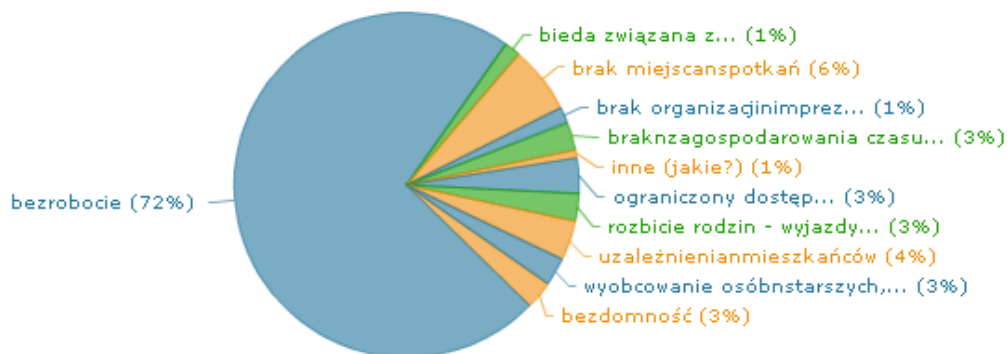
Narzędziem badawczym była anonimowa ankieta. W badaniu wzięło udział 250 osób w wieku od 17 lat z wykształceniem podstawowym, zawodowym, średnim i wyższym. Grupę badawczą stanowił przekrój różnych grup społecznych i instytucji, 59% stanowiły kobiety, 41% mężczyźni.

**Wykres 1 Terminy wpisów z badania**



## Wykres 2 Dominujące problemy w gminie

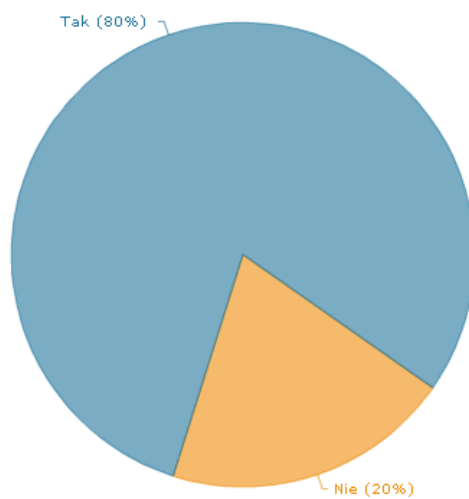
Co według Pana(i) jest dominującym problemem...



Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

## Wykres 3 Aktywność mieszkańców

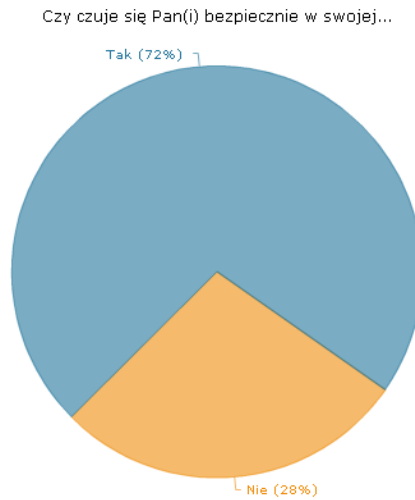
Czy chciałby/chciałaby Pan(i) uczestniczyć...





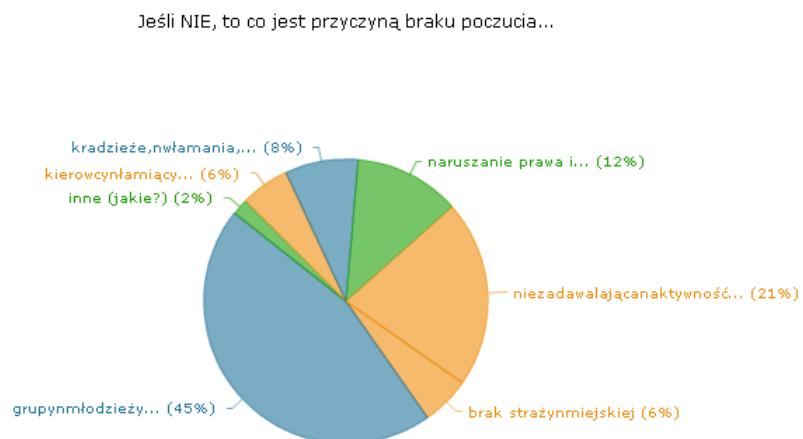
Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

#### Wykres 4 Bezpieczeństwo w opinii mieszkańców



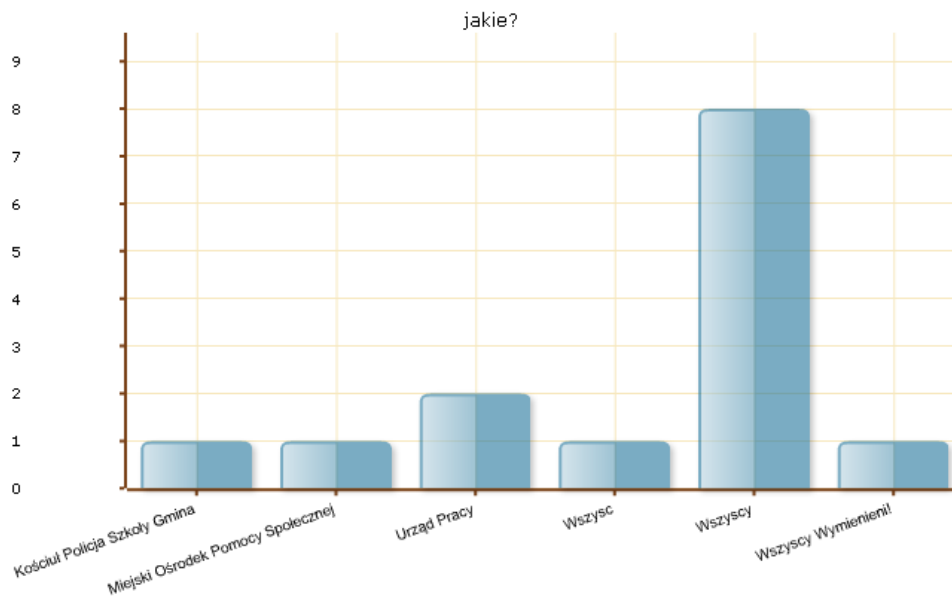
Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

#### Wykres 5 Przyczyny braku bezpieczeństwa



Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

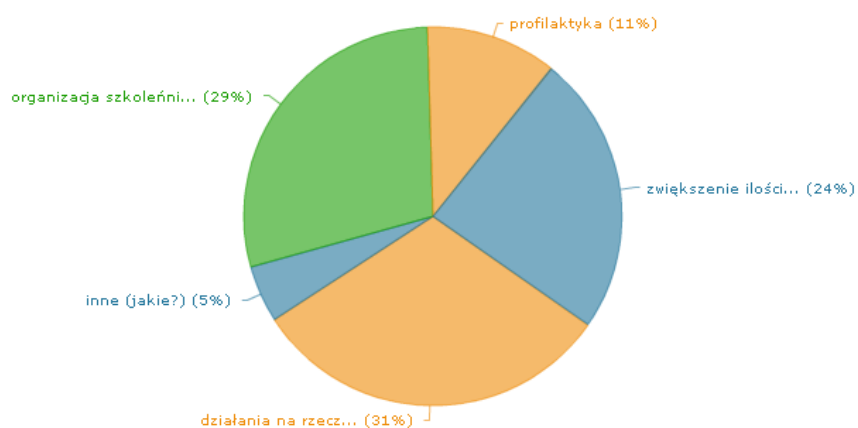
**Wykres 6 Instytucje, które powinny pomagać potrzebującym**



Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

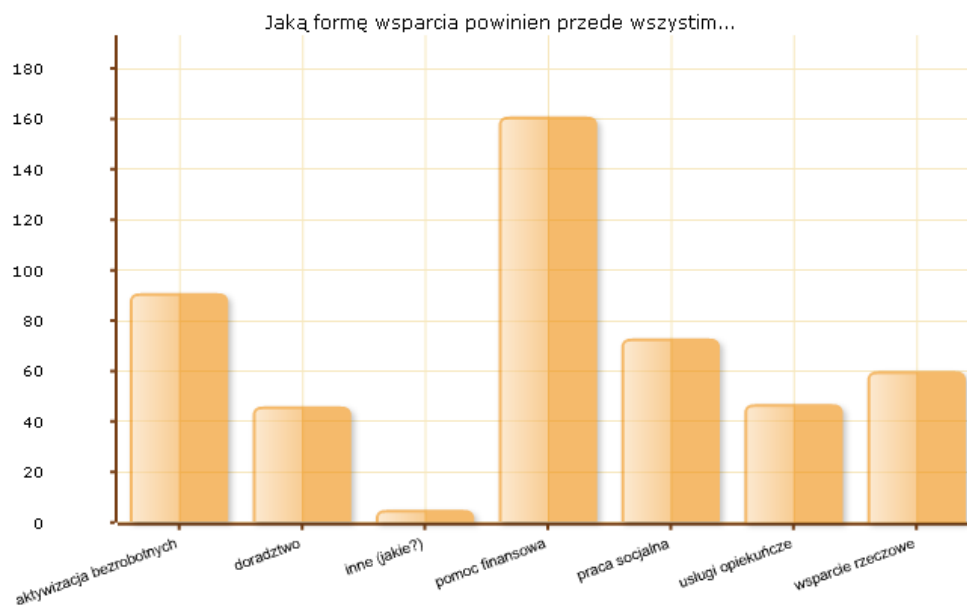
**Wykres 7 Działania gminy na rzecz poprawy warunków życia bezrobotnych**

Jakie działania Gminy mogą wpłynąć pozytywnie...



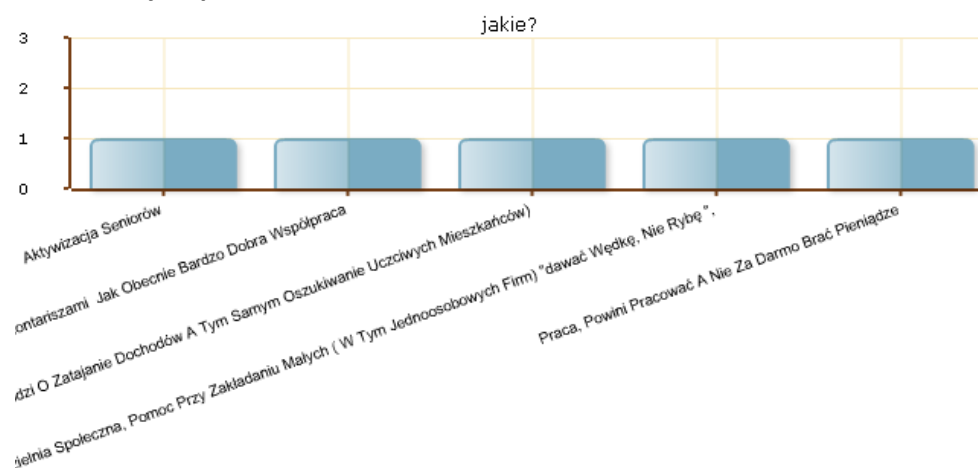
Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

**Wykres 8 Formy wsparcia proponowane przez mieszkańców**



Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

**Wykres 9 Inne formy wsparcia**



Źródło: dane własne pozyskane podczas badania

## **WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ**

- Wśród najważniejszych problemów społecznych mieszkańcy wskazują bezrobocie. To najważniejszy element do pracy instytucji i organizacji w najbliższych latach,
- Na drugim niewystarczające miejsca do spotkań, imprez społecznościowych i spędzania czasu wolnego dla młodzieży i rodzin, szczególnie w sołectwach, poza miejscowością gminna,
- Ważnym aspektem do planowania w strategii powinna być też sprawa migracji rodzin, wyobcowania osób starszych, ich izolacji oraz problem uzależnień i pomocy rodzinom,
- Respondenci wskazywali też niezadowalający poziom poczucia bezpieczeństwa ( 28% nie czuje się bezpiecznie). Powodują to: grupy młodzieży zakłócające spokój mieszkańców, zachowania chuligańskie, zbyt mało patroli policyjnych,
- Jednym z ważnych aspektów wynikających z badań jest oczekiwany wzrost aktywności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów poprzez integrację, działania w grupach i organizacjach społecznych.

## II. INFORMACJE Z INSTYTUCJI

W miesiącach maj-sierpień 2013 zebrano również dane statystyczne, informacje i potrzeby od instytucji i organizacji działających w sferze społecznej na terenie miasta i gminy Łapy. Pozwoliło to na przygotowanie diagnozy prezentowanych poniżej obszarów. Ze wszystkimi danymi zapoznany był również Zespół ds. Opracowania Strategii. Materiał został opracowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach.

### 1. EDUKACJA I KULTURA

Na terenie gmina Łapy działalność związaną z krzewieniem kultury prowadzi Biblioteka Publiczna oraz Dom Kultury.

BPMiG ma pod sobą 3 Filie Biblioteczne na wsiach Daniłowo, Płonka Kościelna- zmodernizowano w 2012 roku, Uhowo.

Dużą wagę BPMiG w Łapach przywiązuje do promocji bibliotek i czytelnictwa. Dowodem na to jest stała współpraca z portalem internetowym „Twoje Łapy” i lokalną prasą: „Gazetą Łapską”, „Twoimi Łapami” i „Kurierem Łapskim”. Prawie w każdym wydaniu zamieszczane są artykuły promujące bibliotekę.

Stale aktualizowany jest informator o bibliotekach Gminy Łapy. Opracowano informator o filii w Uhowie i Daniłowie.

Biblioteka zawsze zgłasza swój udział w imprezach dotyczących miasta, np.: w czasie trwania obchodów Dni Łap zorganizowano internetowy turniej wiedzy o Łapach kierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Tradycją stały się zajęcia organizowane dzieciom w okresie ferii pt. „**Ferie zimowe w bibliotece**”. Podczas tych spotkań dzieci oglądały filmy, organizowano gry i zabawy, konkursy. Podczas wakacji oferowano gry planszowe, bezpłatny dostęp do Internetu.

Stałą formą pracy z dziećmi stały się zajęcia dla dzieci 4-5 letnich, które nie chodzą do przedszkola pod nazwą „**Przedszkolak w bibliotece**”. Podczas tych zajęć dzieci malowały, rysowały, gotowały, oraz słuchały książeczek.

Zorganizowano:

- Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom w ramach kampanii „Cała Polska Czyta Dzieciom”.
- „Dzień Wspólnego Czytania”

- „Andrzejki w bibliotece”
- „ Mikołajki z Mikołajem”
- odbywały się także spotkania autorskie
- ekspozycje tematyczne, konkursy, lekcje biblioteczne

Filie biblioteczne także promują bibliotekę i czytelnictwo. Z ciekawszych lekcji bibliotecznych można wymienić: „Zwierzęta Pana Brzechwy”, „Wrona i ser”, „Ekslibris” przeprowadzone w Uhowie. W Daniłowie założono Koło Biblioteczne , przeprowadzono konkurs na najlepszego czytelnika i wiele innych prac popularyzatorskich.

Zainaugurowany w 2007 r. cykl spotkań (raz na kwartał) z pisarzami pt. „Spotkania z literaturą” cieszy się dużym zainteresowaniem. Systematycznie pracują Dyskusyjne Kluby Książki (Łapy, Uhowo) i Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki przy Oddziale dla Dzieci w Łapach. Wszystkie kluby spotykają się raz w miesiącu..

„Kursy komputerowe dla dorosłych”, prowadzone wspólnie z Instytutem Odpowiedzialnego Biznesu nadal cieszą się dużym powodzeniem Zaprosiliśmy do współpracy wolontariuszy, którzy uczą obsługi komputera.

Systematycznie, co miesiąc prowadzony są „Lekcje z przedsiębiorczości” dla młodzieży ostatnich klas szkół średnich.

Największym przedsięwzięciem w 2009 r. było utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W ramach UTW działają sekcje:

- komputerowa
- sportowa
- plastyczna
- teatralna
- decoupage
- pielęgnacja roślin i ogrodów
- brydżowo-szachowa
- fotograficzna
- języka angielskiego

Od lutego 2012 roku UTW jest stowarzyszeniem. Jest to organizacja mająca siedzibę w bibliotece i ściśle współpracuje przy organizacji imprez.

**Dom Kultury** posiada w użyczeniu budynki: WDK Uhowo, WDK Płonka Kościelna, WDK Łapy Szolajdy, ŚW Łupianka Stara, ŚW Bokiny, Budynek po Szkole Podstawowej w Bokinach, Część

budynku (główna siedziba) przy ulicy Nowy Rynek 15 w Łapach, budynek przy ulicy Głównej 8 (były Dom Partii). W placówkach wiejskich w ostatnich latach wykonane zostały prace remontowe wewnątrz budynku. Obecnie trwa termomodernizacja tych budynków.

Placówki wiejskie będą w dobrym stanie technicznym i wizualnym do prowadzenia działalności merytorycznej Domu Kultury w Łapach.

Dom Kultury w Łapach pilnie potrzebuje realizacji projektu *Rozbudowa, Przebudowa i Nadbudowa istniejącego budynku przy ul. Głównej 8 na cele działalności Domu Kultury w Łapach*.

W 2006 i 2009 roku działalność DK Łapy ograniczała się do pracowni: muzyczna, plastyczna, modelarska, taneczna, teatralna. Od 2012 roku liczba pracowni została powiększona o pracownię rytmik, pracownię malarstwa i rysunku, pracownię multimedialną, dziennikarską, dokumentacji dziedzictwa i edukacji regionalnej Muzeum Wirtualne.

W 2013 roku funkcjonowały pracownie: rytmiki, malarstwa i rysunku, multimedialna, ognisko muzyczne, muzyczna, plastyczna, modelarska, taneczna, teatralna. Zespoły DePe Teatr Kaprys, Nie tera Pstryk, 3 grupy tańca, 5 grup plastycznych, 2 grupy malarstwa i rysunku, 2 grupy modelarskie, jedna dokumentacji dziedzictwa i edukacji regionalnej Muzeum Wirtualne.

Od września 2013 roku zostało powołane Ognisko Muzyczne. Klasy ogniska muzycznego: 7 grup teorii muzyki, 7 zespołów muzycznych, 2 klasy gitary, klasa akordeonu, klasa perkusji, klasa fletu poprzecznego, klasa saksofonu, 2 klasy fortepianu, klasa skrzypiec. Poza w/w grupami działa również Miejska Orkiestra Dęta (seniorzy), Łapskie Nutki (seniorzy) warsztaty taneczne (seniorzy), natomiast w ośrodkach wiejskich zespoły: Łubinianki, Uhowianki, Płonkowanie oraz w każdej placówce po 2 grupy dzieci uczestniczącej w bieżącej działalności tych placówek (plastyka, gry i zabawy zręcznościowe, organizacja czasu wolnego itp.)

Imprezy stałe :

- Łapski Tydzień teatru, Dni Łap, Muzyka Natury, Konkursy dla przedszkolaków: O złotą różyczkę..., Bajki bajki ..., Łapska Akademia Wokalna, Wiew sitowia, Przegląd Filmów Amatorskich, Dożynki,

Placówki wiejskie: Dzień Suma - Bokiny, Sobótka - Uhowo, Zjazd Szlachecki – Łapy -

Szołajdy, Sobieski w Płonce, Jesienne Spotkania z Kulturą – Łupianka.

Łączna ilość dzieci korzystających z oferty pracowni w Domu Kultury w Łapach to ok. 250 dzieci, tygodniowo odbywa się ponad 140 godzin zajęć edukacyjnych w podziale na 25 grup. Wiek dzieci od 5 lat do 25 lat.

Wśród najważniejszych potrzeb i problemów **obszaru kultury** wymieniane są :

- Pomieszczenia bibliotek w Łapach i Uhowie wymagają remontów kapitalnych. Ponadto powierzchnia pomieszczeń biblioteki w Łapach jest zbyt mała, od dłuższego czasu część księgozbioru jest magazynowana w innych pomieszczeniach oddalonych od biblioteki.
- Zakupy nowości, są wysoce niewystarczające w stosunku do potrzeb z powodu bardzo niskiego budżetu
- Dysproporcje w jakości życia w sołectwach, w dostępie do kultury
- Brak miejsc do prowadzenia zajęć edukacyjnych,
- Braki w wyposażeniu pracowni merytorycznych (dotyczy głównie obszaru miasta Łapy)
- Brak Sali Koncertowej
- Zbyt niski poziom dofinansowania tak rozległej działalności kulturalnej w naszym mieście na wszystkich płaszczyznach działalności DK (merytorycznej, koncertowej, utrzymania technicznego budynków)

Edukację w gminie zapewniają: dwa przedszkola publiczne, do których uczęszcza 355 dzieci, oraz 311 dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

W gminie jest 6 szkół podstawowych publicznych, w których uczy się 958 uczniów oraz dwie szkoły podstawowe niepubliczne liczące 118 uczniów. Trzy gimnazja publiczne, w których uczy się 601 uczniów, oraz jedno niepubliczne liczące 51 uczniów, liceum i szkoła zawodowa.

**Tabela 4 Liczba uczniów w szkołach na przestrzeni 2006-2012**

W nawiasach liczba dzieci dojeżdżających

Rok/ szkoła	KSP	SP nr 1	SP nr 2	SP w Uhowie	SP w Łupiance Starej	ZS w Łapach	ZS w Płonce Kosc.	G nr 1	I LO	ZSM	RAZEM
2006	-	504 (2)	383 (70)	109 (0)	94 (41)	242 (0)	289 (190)	739 (121)	471 (182)	1253 (556)	<b>4084</b>
2009	-	494 (4)	333 (61)	126 (0)	93 (33)	199 (0)	239 (168)	610 (128)	458 (193)	797 (420)	<b>3349</b>
2012	178 (5)	420 (1)	287 (47)	131 (1)	93 (53)	195 (0)	210 (132)	472 (96)	397 (185)	648 (383)	<b>3031</b>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół



**Tabela 5 liczba miejsc w świetlicach szkolnych**

Rok/szkoła	KSP	SP nr 1	SP nr 2	SP w Uhowie	SP w Łupiance Starej	ZS w Łapach	ZS w Płonce Kościelnej	G nr 1
2006	-	75	90	15	25	25	190	121
2009	-	75	90	21	25	25	168	128
2012	25	75	90	24	25	25	132	96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze szkół

Bezrobocie rodziców wpływa na to, że nie mogą zapewnić dzieciom dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, tak aby mogły rozwijać swoje zainteresowania. Tylko dzięki funduszom unijnym szkoły lub inne instytucje okresowo prowadzą takie zajęcia nieodpłatnie.

#### **Koła zainteresowań :**

- KATOLICKA SZKOŁA PODSTAWOWA W ŁAPACH

koło Caritas, koło teatralne, robótki ręczne, koło SKS, zespół muzyczny

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1

Informatyczne, Przedmiotowe, Artystyczne, Sportowe

- SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2

Informatyczne, Przedmiotowe, Artystyczne, Sportowe, Dydaktyczno-wyrównawcze, Logopedyczne, Korekcyjno-kompensacyjne, O charakterze terapeutycznym

- SZKOŁA PODSTAWOWA W ŁUPIANCE STAREJ:

#### **Informatyczne, matematyczne, muzyczne, zespół dydaktyczno - wyrównawczy**

- SZKOŁA PODSTAWOWA W UHOWIE

Koło teatralne, koło plastyczne, koło matematyczne, SKS, Chór, zajęcia logopedyczne, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze.

- ZESPÓŁ SZKÓŁ W ŁAPACH:

Matematyczne, informatyczne, przyrodnicze, zajęcia dydaktyczno – wychowawcze, teatralne i geograficzne

- ZESPÓŁ SZKÓŁ W PŁONCE KOŚCIELNEJ

Fizyczne, geograficzne, chór, matematyczne informatyczne, chór, SKS, Zajęcia wyrównawcze i kompensacyjne dla uczniów SP i Gimn.

- PRZEDSZKOLE NR 1 W ŁAPACH:

Matematyczne, kółko przyrodniczo-badawcze, kółko plastyczne, kółko taneczne (zespół taneczno wokalny „Łapasio”).

Zajęcia dodatkowe:

- zajęcia umuzykalniające; rytmika; religia; logopedia; gimnastyka korekcyjna; basen (płatne przez rodziców).

— PRZEDSZKOLE NR 2 W ŁAPACH:

plastyczne

- zajęcia dodatkowe: rytmika, judo, język angielski, religia, zajęcia taneczne

- programy nauczania, wychowawcze, profilaktyczne i autorskie

— GIMNAZJUM NR 1 im. ppłk. STANISŁAWA NISLKEGO – ŁAPIŃSKIEGO W ŁAPACH

Informatyczne, techniczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, turystyczno-krajoznawcze

— I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ŁAPACH:

Informatyczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, turystyczne

**Do ważnych potrzeb i problemów obszaru edukacji na najbliższe lata należy:**

— Unowocześnienie i pełne wykorzystanie bazy lokalowej, w tym doposażenie sal przedmiotowych i pracowni

— Zmniejszenie liczby dzieci powodujące konieczność ograniczenia zatrudnienia

— Organizacja stypendiów uczniowskich, w tym pomocy socjalnej

— Rozbudowa zaplecza sportowego, budowa sali gimnastycznej oraz zakup sprzętu sportowego

— Instalacja monitoringu zewnętrznego i wewnętrznego na obiekcie przedszkola

— Zapewnienia atrakcyjnych form i stworzenia odpowiednich miejsc do spędzania wolnego czasu.

## 2 RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

### BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE

Gmina Łapy – leży na Trasie Rozwoju Inwestycyjnego (Białystok) – Łapy – Wysokie Mazowieckie – Zambrów – (Warszawa). Stanowi ponadlokalny ośrodek przedsiębiorczości i aktywnego rozwoju. Jest atrakcyjnym zapleczem inwestycyjnym Białegostoku.

Rozwój gospodarki przemysłowej w Łapach i okolicy hamuje przede wszystkim bliskie położenie Narwiańskiego Parku Narodowego. Za to miasto ma potencjał do rozwoju gospodarki turystycznej. Atutami miasta jest też położenie bliskie aglomeracji Białystok, potencjał edukacyjny i rosnąca aktywność samorządu.

Gmina Łapy wdraża program pomocy de minimis, pozwalający na stosowanie zwolnień przedmiotowych z podatku od nieruchomości przedsiębiorców tworzących miejsca pracy i realizujących nowe inwestycje.

Działa w Łapach Ośrodek Przedsiębiorczości, gminna jednostka organizacyjna (jednostka budżetowa). Głównym jego celem jest wsparcie i upowszechnianie idei samorządowej, tworzenie warunków i wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej, w tym przedsiębiorczości.

Do roku 2009 gospodarka miasta i gminy oparta była głównie na działalności Cukrowni „Łapy” oraz Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Łapach S.A., które zatrudniały łącznie prawie tysiąc pracowników mieszkających w mieście oraz okolicznych miejscowości. Upadek obu zakładów spowodował duży kryzys w lokalnej gospodarce przyczyniając się do skokowego wzrostu bezrobocia. Obserwowany wzrost liczby podmiotów gospodarczych jest zauważalny, lecz nie rekompensuje potrzeb lokalnego rynku pracy.

Na terenie gminy Łapy działa Podstrefa Łapy Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN. Obszar podstrefy zlokalizowany jest pomiędzy zakładem cukrowni, należącym do Krajowej Spółki Cukrowej, położonym po jego wschodniej stronie oraz granicą miejscowości Łapy-Łynki położoną po zachodniej stronie. Obszar ten obejmuje 11,96 ha terenu i w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod działalność produkcyjną i usługową.

Ważnymi pracodawcami na terenie gminy Łapy są również:

- SPZOZ w Łapach;
- Instytucje edukacyjne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne );
- Urząd Miejski i jednostki podległe;

- Spółdzielnia Mleczarska w Łapach.

Na dzień 31.12.2012. w Filii w Łapach zarejestrowanych było 1715 bezrobotnych, w tym 712 kobiet. Co oznacza powolną stabilizację, po kryzysowym 2009 roku, kiedy nastąpiło zamknięcie Cukrowni w Łapach i Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Łapach.

**Tabela 6 Liczba bezrobotnych w latach 2006-2012**

ROK	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Grudzień 2006	1658	910	113	44
Grudzień 2009	2243	902	629	105
Grudzień 2012	1715	712	163	67

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Filia w Łapach

W grupach ryzyka i szczególnej troski na dzień 31.12.2012 r. zarejestrowanych było 343 osób bezrobotnych do 25 roku życia. Stanowili oni 20 % ogólnej liczby bezrobotnych. Co piąty zarejestrowany to osoba młoda. Tutaj widoczny jest spadek na przestrzeni lat.

**Tabela 7 Bezrobotna młodzież**

ROK	Osoby do 25 roku życia	
	w liczbach bezwzględnych	% do ogólnej liczby bezrobotnych
Grudzień 2006	425	25,6
Grudzień 2009	497	22,1
Grudzień 2012	343	20,0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Filia w Łapach

Osoby po 50 roku życia stanowiły ¼ ogółu zarejestrowanych, co oznacza, że jest to widoczna i konieczna do wsparcia grupa. Liczba ta utrzymuje się na przestrzeni ostatnich trzech lat.

**Tabela 8 Bezrobotni powyżej 50 roku życia**

Miesiąc	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	
	w liczbach bezwzględnych	% do ogólnej liczby bezrobotnych
Grudzień 2006	273	16,4
Grudzień 2009	599	26,7
Grudzień 2012	411	24

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Filia w Łapach

Najtrudniejszą grupą, bo już nieaktywną i wykluczoną z rynku pracy są osoby długotrwale bezrobotne. Populacja ta stanowiła jednak na koniec grudnia 2012 roku 54,8 % ogółu bezrobotnych. Oznacza to, że w gminie było aż 940 osób długotrwale bezrobotnych, czyli osób pozostających bez pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat. Działania instytucji i organizacji pomocowych związanych z rynkiem pracy powinny skorzystać z analizy tych danych i priorytetowo wzmocnić prace na rzecz osób długotrwale bezrobotnych.

**Tabela 9 Osoby długotrwale bezrobotne**

ROK	Długotrwale bezrobotni	
	w liczbach bezwzględnych	% do ogólnej liczby bezrobotnych
<b>Grudzień 2006</b>	1050	63,3
<b>Grudzień 2009</b>	874	38,9
<b>Grudzień 2012</b>	940	54,8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Filia w Łapach

Na dzień 31 grudnia 2012r. w Filii PUP w Łapach zarejestrowanych było 36 niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Stanowili oni 2,1 % ogólnej liczby bezrobotnych.

Duża grupa bezrobotnych zamieszkuje na wsi, w roku 2012 było to aż 436 osób, czyli co czwarta bezrobotna osoba.

- Główne zadania realizowane przez Urząd w ramach aktywnej polityki rynku pracy to:
  - prowadzenie aktywnego pośrednictwa pracy,
  - kierowanie bezrobotnych do: prac interwencyjnych, robót publicznych, organizowanie staży i miejsc w ramach przygotowania zawodowego w miejscu pracy,
  - realizacja projektów SPO RZL współfinansowanych z EFS,
  - przyznawanie bezrobotnemu jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej,
  - refundowanie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa dotyczących podjęcia działalności gospodarczej,
  - refundowanie pracodawcom kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy,
  - umożliwianie bezrobotnym zdobycia, zmiany bądź poszerzenia kwalifikacji poprzez kierowanie na szkolenia.

Działania PUP na rzecz przeciwdziałania bezrobociu oraz w obszarze rynku pracy wspiera MOPS w Łapach ( projekty systemowe, prowadzenie CIS, KIS, Ośrodek Wsparcia dla Osób Wykluczonych Społecznie ), OHP, parafia i inne podmioty.

Wnioski dotyczące obszaru rynku pracy:

- Wysoki poziom bezrobocia wśród mieszkańców,
- Grupy zagrożone w gminie: rolnicy, młodzież, osoby bez wykształcenia, osoby po 50 roku życia ,
- Brak lokalnych zakładów i miejsc pracy dla osób bezrobotnych, niewiele inwestycji zewnętrznych w gminie,
- Władze miasta starają się stworzyć jak najlepsze warunki rozwoju lokalnego. Dbają i zabiegają o ciągłą rozbudowę i poprawę infrastruktury technicznej i społeczno – gospodarczej. W związku z niewielkimi inwestycjami na terenie gminy uruchomiono specjalną strefę ekonomiczną, podejmowane są działania w kierunku pozyskiwania inwestorów.

### 3.ZDROWIE MIESZKAŃCÓW

Zdrowie według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej. Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania z usług służby zdrowia.

Zadania służby zdrowia w dziedzinie profilaktyki, leczenia i rehabilitacji w gminie realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łapach, który posiada trzy przedsiębiorstwa:

1. Szpital
2. Przychodnie
3. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy.

Z danych wynika, że najwięcej porad udzielono w poradni urazowo ortopedycznej, poradni p/gruźliczej, poradni dla kobiet jak również w poradni dermatologicznej, poradni zdrowia psychicznego

Wśród problemów zdrowotnych mieszkańców są wymieniane:

**A) choroby cywilizacyjne:**

- \*cukrzyca
- \* nadciśnienie tętnicze
- \*choroba niedokrwienna serca
- \*nowotwory

**B) choroby wieku starczego/geriatryczne :**

- \*choroby naczyniopochodne OUN( udary mózgu),
- \* choroba Parkinsona
- \* choroba Alzheimera
- \* choroba zwyrodnieniowe stawów

**C) przewlekłe choroby płuc spowodowane paleniem (POCHP)**

W wielu poradniach specjalistycznych ZOZ jest w stanie udzielić większej liczby świadczeń, gdyż na wiele usług medycznych zapotrzebowanie społeczeństwa wzrasta z każdym rokiem.

Poradnie prowadzą profilaktykę zdrowotną dzieci i młodzieży w podstawowej opiece zdrowotnej. Pacjenci zadeklarowani do lekarza POZ w szpitalu mają zapewnioną wszechstronną opiekę medyczną w zakresie badań i szczepień profilaktycznych w wieku od 0 do 18 roku życia.

Poradnie zapewniają edukację w zakresie prawidłowego odżywiania, szkodliwości palenia, roli aktywności fizycznej, opiekę w ciąży i połogu.

Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska, są trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci

Gmina Łapy nie jest wolna od problemu alkoholizmu. Z 3558 beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach w 2012 roku, 72 osoby z rodzin ubiegających się o pomoc swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane coroczne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2012 roku w Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyło się 5 posiedzeń podzespołu do spraw rozmów z wezwanymi osobami (uzależnionymi), na które stawilo się 47 osób, w tym:

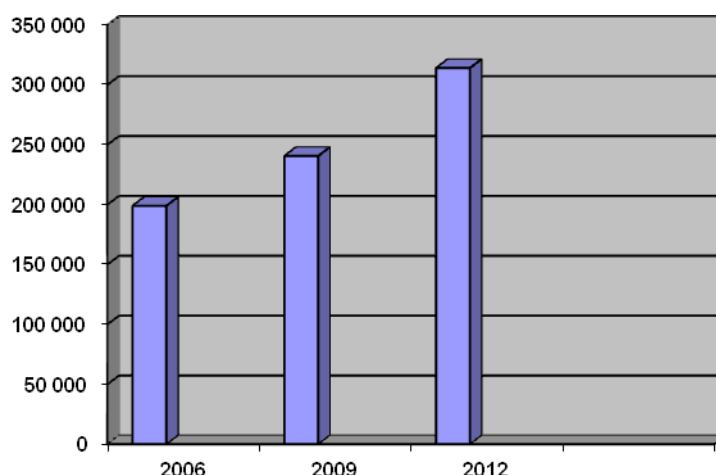
- 28 osób uzależnionych i 19 osób członków rodzin osób uzależnionych;
- 11 osób skierowano na terapię do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Białymstoku;
- 8 osób zmotywowano do udziału w mitingach;
- 4 osoby zdecydowały się podjąć leczenie odwykowe-stacjonarne w szpitalu w Choroszczu;
- z 5 osobami przeprowadzono rozmowy edukacyjno – ostrzegawcze;

- członkom rodzin zaproponowano udział w terapii dla osób współuzależnionych w Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień oraz uczestnictwo w spotkaniach grupy wsparcia Al-Anon w Łapach.



Wysokość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Łapy systematycznie wzrasta. W 2006 roku wynosiła 199 000, w 2009r. wynosiła 240 587, a w 2012 - 314 059 złotych.

**Wykres 14**  
**środki przeznaczane na rozwiązywanie problemów uzależnień w latach 2006-2012**



źródło: Dane własne

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Wyniki ogólnopolskich badań ESPAD przeprowadzonych w 2011 r. na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) wskazały, iż chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 87,3% uczniów z młodszej grupy i 95,2% uczniów ze starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 57,6% 15–16-latków i 80,4% 17–18-latków.

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 21,4% uczniów z młodszej kohorty i 32,3% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 51,4% uczniów młodszych i 29,7% uczniów starszych. 6% uczniów klas VI połowa uczniów klas III gimnazjum oraz 51% uczniów II klas szkół ponad gimnazjalnych **spożywało alkohol w miesiącu poprzedzającym badanie**

W grupie osób młodych ( według diagnozy w szkołach łaskich w 2012 roku) największy problem stanowi palenie papierosów. Uczniowie podają, że w ich klasach jest problem związany z paleniem papierosów, dostrzega go 55% diagnozowanych.

Kolejną grupą problemów z pogranicza szkodliwego używania jest problem sięgania po dopalacze, sterydy i marihuanę. Nie diagnozowano skali problemu spożywania alkoholu. Około 20% uczniów klas Zasadniczej Szkoły Zawodowej i starszych uczniów klas techników ma za sobą doświadczenie związane z paleniem marihuany, 10% chłopców przyznało się do sporadycznego sięgania po sterydy. W trakcie diagnozy uczniowie poinformowali, że po używki sięgają na dyskotekach, a do miejsc niebezpiecznych zaliczyli plac PKS, PKP, swoje osiedla i teren przed Biedronką.

#### **Wnioski dotyczące obszaru zdrowia mieszkańców gminy:**

- Jedną z ważniejszych potrzeb dot. obszaru rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień jest tworzenie miejsc ułatwiających dostęp do terapii dla DDA i osób współuzależnionych
- Brak stałej pomocy terapeutycznej oraz psychologicznej , punktu konsultacyjnego
- Młodzież w większości zalicza się do konsumentów alkoholu, pije przede wszystkim piwo rzadziej sięga po inne napoje, poważnym problemem jest upijanie się. Stabilizacja wskaźników picia i upijanie się
- Rozpowszechnienie używania substancji nielegalnych jest znaczne, chociaż o wiele niższe niż legalnych – spośród nielegalnych najbardziej rozpowszechnione są przetwory konopi.

Z danych Komisarzatu Policji w Łapach wynika iż na dzień 15.10.2012r do izby Wyrzeźwień doprowadzono **34** małoletnich.

Do najważniejszych problemów Zakładu Opieki Zdrowotnej należy: niedoszacowanie kontraktów zawartych z NFZ, brak umowy z NFZ na rehabilitację leczniczą, zła sytuacja finansowa.

Najważniejsze potrzeby to:

- Poszerzenie zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej o nowe poradnie
- Sukcesywne odtwarzanie wyposażenia w sprzęt i aparaturę medyczną
- Zwiększenie bazy łózkowej Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego

## **4. KWESTIA OSÓB ZALEŻNYCH**

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest rozumiana jako wynik barier

społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie.

Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Według danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku liczba mieszkańców Łap w wieku 60 lat i powyżej w latach 2006 – 2012 sukcesywnie rosła:

**W 2006 roku było to 3233 osoby,  
2009 roku 3420 osób,  
zaś w 2012 roku już 3806.**

W mieście funkcjonuje **Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku**, które skupia ok. 70 członków, mieszkańców miasta w wieku 50+.

UTW prowadzi aktywną działalność rozwijając swoje zainteresowania poprzez udział w zajęciach takich jak: lektorat języka angielskiego, warsztaty plastyczno-rękodzielnicze, literacko-dyskusyjne oraz sportowe (aerobic, gimnastyka, nordic walking itp.). Ponadto ściśle współpracuje z innymi organizacjami z terenu miasta realizując wspólne projekty.

W 2012 roku MOPS w Łapach udzielał wsparcia z następujących przyczyn:

- ubóstwo – 619
- długotrwała lub ciężka choroba – 448
- niepełnosprawność – 210 osób

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. W 2012r. z usług opiekuńczych skorzystało 28 osób.

**Tabela 10 Realizacja usług opiekuńczych w latach 2006, 2009, 2012.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób którym przyznano świadczenie	44	43	28
Liczba osób w rodzinie	49	51	32
Kwota świadczeń	170 160	267 810	186 516

Źródło: dane MOPS Łapy

W trakcie roku pracownicy socjalni wizytują środowiska osób, którym świadczone są usługi opiekuńcze zwracając uwagę na zgodność zakresu usług z potrzebami i wydaną decyzją szczególnie w okresie jesienno-zimowym.

**Tabela 11 Pobyt w domu pomocy społecznej.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób którym przyznano świadczenie	14	18	18
Liczba osób w rodzinie	14	18	19
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	101328,00	264225,00	345471,00

Źródło: dane MOPS Łapy

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2012 roku realizowane były w środowiskach domowych dla 13 osób.

Świadczeni obiorcami systemu pomocy społecznej w 2012 roku w przeważającej mierze były osoby w wieku aktywności zawodowej (18-59). **Drugą grupę stanowili odbiorcy w wieku 60 i więcej lat (wiek emerytalny).**

Podanie danych dotyczących niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych w ostatnim spisie powszechnym było dobrowolne. W związku z powyższym można jedynie oszacować procentowe dane osób niepełnosprawnych. Szacunkowo ocenia się, że 15% populacji naszego kraju to osoby niepełnosprawne, zatem należy założyć, iż na terenie gminy Łapy zamieszkuje około 250 osób niepełnosprawnych.

Na terenie miasta Łapy oraz w gminie na rzecz osób niepełnosprawnych działają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Do największych należą:

- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Bielsku Podlaskim
- Polski Związek Emerytów i Rencistów Oddział Rejonowy w Łapach

Do instytucji świadczących opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie gminy Łapy należą: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (usługi opiekuńcze), Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz Dom Pomocy Społecznej w Uhowie.

**Wnioski obszaru:**

- Wyobcowanie osób starszych i samotnych – 16% mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym
- Niska aktywność osób starszych i niepełnosprawnych z terenu sołectw
- Dysproporcje w jakości życia w sołectwach
- Bariery architektoniczne , niewłaściwy stan techniczny bazy lokalowej
- Należy prowadzić własne rozpoznanie i monitorowanie sytuacji osób zależnych
- Stale współpracować z partnerami społecznymi w obszarze niepełnosprawności i włączenia społecznego osób starszych .

## 5. BEZPIECZEŃSTWO

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Łapy.

W roku 2012 Komenda Policji zanotowała 2451 interwencji, 581 wykroczeń i 438 przestępstw. Analiza danych w tabelach wskazuje na stabilną, choć wysoką liczbę interwencji. Niestety znacznie wzrosła liczba wykroczeń, w tym nieletnich.

**Tabela 12 Porównanie interwencji i wykroczeń w gminie**

L. p.	Rok	Liczba interwencji ogółem	Liczba interwencji (Niebieska Karta)	Liczba wykroczeń		Liczba mandatów karnych	Uwagi
					w tym nieletni		
1	2006	2483	99	473	17	1144	
2	2009	2885	95	566	22	905	
3	2012	2451	47	581	20	477	

Źródło: Dane własne KMP

**Tabela 13 Przestępstwa na przestrzeni lat 2006-2012**

L. p.	Rok	Liczba przestępstw stwierdzonych	Liczba przestępstw kryminalnych	Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu	Liczba przestępstw przeciwko mieniu	W tym nieletni
1	2006	586	381	39	290	37
2	2009	468	284	19	200	25
3	2012	438	285	19	200	25

Źródło: Dane własne KMP

Komisariat Policji w Łapach od wielu lat prowadzi przy współdziałaniu z lokalnymi instytucjami i organizacjami cykliczne programy prewencyjne mające na celu rozpoznanie zagrożeń i patologii oraz edukację społeczeństwa celem podnoszenia świadomości obywateli w zakresie bezpieczeństwa oraz zwiększenia zaufania społecznego do Policji i jej wizerunku.

Są to takie programy jak:

1. „MÓJ DZIELNICOWY” – prezentacja sylwetek dzielnicowych w lokalnych gazetach i Internecie.
2. „BEZPIECZNY OGRÓD” – wspólne patrole policjantów i działkowców
3. „NIEBIESKIE KARTY” – przemoc w rodzinie

4. „BEZPIECZNA WODA” –zabezpieczenie imprez , kontrola miejsc namiotowych i biwakowych kąpielisk ośrodków wczasowo wypoczynkowych;
5. „BEZPIECZNE WAKACJE” – spotkania z dziećmi i ich opiekunami przebywającymi na zorganizowanym odpoczynku letnim, kontrola kąpielisk niestrzeżonych, ośrodków wypoczynkowo-wczasowych, współpraca z wolontariuszami grupy „KLANZA”;
6. „BEZPIECZNA KOMÓRKA”
7. „BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY” – spotkania z dziećmi,
8. „BEZPIECZNE MIASTO I GMINA ŁAPY” – spotkania z mieszkańcami,
9. „BEZPIECZNA WIEŚ” – spotkania z Sołtysami, Radami Sołeckimi,
10. „ZNAKOWANIE” – znakuje się przedmioty wartościowe takie jak sprzęt komputerowy w szkołach, rowery podczas różnego rodzaju akcji i indywidualnie, sprzęt RTV,
11. „NIE BĄDŹMY OBOJETNI”, „STOP PATOLOGIIOM, UWAGA ZAGROŻENIE” - współdziałanie z instytucjami organizacjami samorządowymi i pozarządowymi propagujące podejmowanie działań na rzecz bezpieczeństwa dzieci maltretowanych przez rodziców inne osoby, reakcje na zdarzenia, kontrola miejsc przebywania osób bezdomnych, w szczególności w okresie jesienno-zimowym.

Ogromny wpływ na ilość patroli pieszych w mieście, na zapewnienie bezpieczeństwa oraz ściganie sprawców przestępstw i wykroczeń ma dobra współpraca z samorządem gminy. Przekazywane środki finansowe na ponadnormatywne służby patrolowe przynoszą wymierne, wyżej opisane efekty i powinny być kontynuowane w najbliższych latach. Niewątpliwie wpłynie to na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta i gminy Łapy.

Przestępczość na terenie miasta występuje nadal i utrzymuje się na stałym poziomie.

Mieszkańcy Łap i sołectw gminnych obawiają się w największym stopniu:

- chuligaństwa i wandalizmu,
- alkoholizmu

oraz zakłócania ciszy nocnej.

Oczekują szybkiej i zdecydowanej reakcji ze strony policjantów.

Potrzeba monitoringu miasta przy głównych ulicach czy na osiedlach mieszkaniowych.

Ważną rolę w zwalczaniu takich zjawisk odgrywają również płatne patrole piesze. Funkcjonariusze pełniący na terenie miasta służbę pieszo docierają do miejsc często niedostępnych lub trudno dostępnych dla patroli zmotoryzowanych. Te drugie jednak szybciej docierają do miejsc oddalonych, jak również przemieszczają się w razie konieczności z jednego krańca miasta na drugi.

Dlatego też funkcjonowanie płatnych patroli pieszych jest jak najbardziej zasadne również w kolejnych latach.

Powyższe działania będą miały duży wpływ na poprawę stanu bezpieczeństwa na terenie miasta i gminy Łapy oraz podniesie poziom wizerunku miasta i prestiż wśród mieszkańców jak i osób przyjezdnych.

Dodatkowo nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Łapy czuwa **Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza Nr 5 w Łapach**

Najczęściej strażacy biorą udział w akcjach pożarowych i ratunkowych w trakcie wypadków komunikacyjnych.

**Tabela 14 Liczba i zakres zdarzeń w gminie**

ROK	Pożary	Miejscowe zagrożenia
2006	85	107
2009	102	82
2012	75	62

Źródło: Dane własne

Istotne zagrożenie na terenie gminy niesie transport drogowy i kolejowy materiałów niebezpiecznych oraz zwiększające się z roku na rok nasilenie ruchu samochodowego. Transportem kolejowym przewożone są paliwa w cysternach (ON, etylina) oraz gaz propan-butan.

Obok działalności ratunkowej pracowników jednostki prowadzi szereg programów edukacyjnych i prewencyjnych w obszarze bezpieczeństwa. W roku 2012 były to między innymi:

- spotkania z dziećmi w szkołach podstawowych na temat bezpieczeństwa,
- pokazy sprzętu na 6 festynach rodzinnych,
- czynności kontrolne w szkole podstawowej w związku z organizacją w szkole zimowego wypoczynku dla grupy harcerzy,
- szkolenie techniczne dla strażaków ochotników.



**Najważniejsze potrzeby i problemy obszaru bezpieczeństwa w mieście i gminie Łapy :**

- Spada dynamika w zakresie przestępstw najbardziej uciążliwych społecznie, czyli przeciwko mieniu, jak też tych najgroźniejszych to jest przeciwko życiu i zdrowiu
- Wzrasta wykrywalność tych przestępstw
- Niepożądane są wykroczenia porządkowe, czy wybryki chuligańskie w szczególności w centrum miasta jak i terenach rekreacyjnych popełniane przez osoby nietrzeźwe lub osoby w młodym wieku
- Wprowadzenie monitoringu w miejscach szczególnie zagrożonych
- Pozyskanie dla OSP w Łapach ciężkiego samochodu ratowniczo - gaśniczego
- Przeprowadzanie instruktażu z zasad udzielania pierwszej pomocy dla dzieci oraz nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i średnich
- Wykonanie strzeżonego kąpieliska.

## 6. PROBLEMY SPOŁECZNE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia najważniejszych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ciągle niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem Miejskiego Ośrodka pomocy Społecznej w Łapach jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia podstawowych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych i stworzy możliwości rozwoju. Pogłębiające się problemy społeczne wskazują na konieczność podejmowania działań w celu aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co w rezultacie zmotywuje je do zmiany sytuacji życiowej, podniesie kompetencje życiowe oraz przyczyni się do rozwoju poziomu samodzielności społecznej i zawodowej. Ich zaniechanie natomiast spowoduje ich dalszą izolację i wycofanie się z życia społecznego.

**Tabela 15 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2006, 2009, 2012.**

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
		2006	2009	2012
1.	Ubóstwo	600	507	619
2.	Sieroctwo	3	6	3
3.	Bezdomność	11	21	16
4.	Ochrona macierzyństwa	73	262	231
5.	Bezrobocie	784	925	1048
6.	Niepełnosprawność	228	284	210
7.	Długotrwała choroba	374	622	448
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym : - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	171 128 53	218 165 44	196 155 31
9.	Alkoholizm	14	32	37
10.	Powrót z zakładu karnego	13	26	17

Źródło: dane MOPS Łapy

Dominującymi powodami przyznania pomocy w latach 2006-2012 jest bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba, ochrona macierzyństwa i niepełnosprawność.

Powyższe liczby i zanotowane wskaźniki stanowią dla MOPS płaszczyznę działań w zakresie form wsparcia wdrażania programów walki z wykluczeniem i marginalizacją. Zadanie pobudzania społecznej aktywności odnosi się zarówno do osób i rodzin, jak i do środowisk lokalnych.

Analizę danych statystycznych klientów w MOPS w Łapach w ostatnich 5 latach przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

**Tabela 16 Świadczenia przyznane w latach 2006, 2009, 2012.**

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
2006	1 569	3 367	2 627 056,00
2009	1 589	4 016	4 293 068,00
2012	1 398	3 214	4 276 154,00

Źródło: dane MOPS Łapy

Kontynuacją realizowanej w poprzednich latach pomocy państwa w dożywianiu jest program wprowadzony mocą ustawy z dnia 29 grudnia 2005 o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz 2259).

W 2012 roku na realizację tego programu wydatkowano 12166358 zł, w tym środki z budżetu gminy 246 639 zł. Dożywianie jest realizowane w formie gorącego posiłku w dwóch przedszkolach i jedenastu szkołach oraz w formie pieniężnej zasiłku celowego. Dodatkowo przyznano, w ramach Programu, świadczenie rzeczowe w postaci bonów żywnościowych, z którego skorzystało 2021 osób na łączną kwotę 524 920 zł.

**Tabela 17 Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”  
w latach 2006, 2009, 2012 r.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób objętych programem	2 088	2 373	2483
w tym liczba osób korzystających z posiłku	607	803	736
w tym liczba osób korzystających z zasiłku celowego	1 481	1 606	2106
w tym liczba osób korzystających z świadczenia rzeczowego	0	84	0
KOSZT PROGRAMU OGÓŁEM (w zł)	624 236	1 162 426	905 084
w tym budżet gminy	242 440	276 114	200 000

Źródło: dane MOPS Łapy

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeśli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego. Osobie otrzymującej zasiłek stały opłaca się składki na ubezpieczenie zdrowotne.

**Tabela 18 Realizacja zasiłków stałych w latach 2006, 2009, 2012.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób którym przyznano świadczenie	46	55	63
Liczba osób w rodzinie	72	73	611
Kwota świadczeń	137 587	208 442	230 168

Źródło: dane MOPS Łapy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

**Tabela 19 Realizacja zasiłków okresowych w latach 2006, 2009, 2012.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób którym przyznano świadczenie	772	1048	1056
Liczba osób w rodzinie	2002	2478	2231
Kwota świadczeń (w zł)	933608	1966295	2596788

Źródło: dane MOPS Łapy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, a także kosztów pogrzebu.

**Tabela 20 Zasiłek celowy, celowy specjalny, celowy zwrotny w latach 2006, 2009, 2012.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba osób którym przyznano świadczenie	1481	1146	1115
Liczba osób w rodzinie	2469	2774	2446
Kwota świadczeń	647 845	1 079 170	741270

Źródło: dane MOPS Łapy

Pomoc w formie rzeczowej realizowana jest po uzyskaniu darów od indywidualnych darczyńców przekazywanych do MOPS, organizacji pozarządowych. Najczęściej przekazywana jest używana odzież, w budynku MOPS znajduje się pojemnik, do którego można wkładać odzież, a osoby potrzebujące samodzielnie wybierają potrzebne im artykuły.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. problemów ludzkich, co wymaga dużego zaangażowania oraz odpowiedzialności.

Bardzo istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się diagnozę osoby/rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba/rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt jest narzędziem pozwalającym na zmobilizowanie osoby lub rodziny zainteresowanej rozwiązaniem własnych problemów, umożliwia dokonanie oceny osiągniętych celów operacyjnych i uzyskanych efektów. Narzędzie to, daje podstawę do ograniczenia bądź odmówienia pomocy klientowi skupionemu jedynie na eskalowaniu roszczeń, a nie rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

**Tabela 21 Realizacja pracy socjalnej w latach 2006, 2009, 2012.**

Wyszczególnienie	2006	2009	2012
Liczba rodzin	224	749	860
Liczba osób w rodzinie	609	1953	1994

Źródło: dane MOPS Łapy

W latach 2008-2012 zawarto 459 kontraktów socjalnych w ramach projektu systemowego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Nowe kwalifikacje szansą na rynku pracy – aktywizacja społeczno-zawodowa bezrobotnych w gminie Łapy”. Ocena realizacji zadań wykonywanych przez osobę/rodzinę jest dokonywana po zakończeniu kontraktu. Pracownicy socjalni podkreślają, że jednym z istotniejszych elementów kontraktu socjalnego jest podniesienie samooceny osoby/rodziny, ponieważ to osoba/rodzina musi dostrzec i ocenić zmiany, które nastąpiły w ich życiu.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach na początku 2011 roku przystąpił do projektu „**Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej**”, którego głównym celem jest podniesienie profesjonalizmu i zwiększenie skuteczności instytucji pomocy i integracji społecznej w rozwiązywaniu problemu wykluczenia społecznego poprzez stworzenie, przetestowanie oraz wdrożenie standardów instytucji i usług pomocy oraz integracji społecznej.

Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL oraz Instytut Spraw Publicznych w ramach projektu realizują wspólnie zadanie, którego celem jest wypracowanie innowacyjnego

standardu organizowania społeczności lokalnej, zorientowanego na aktywizujące wsparcie grup społecznych, środowisk i społeczności lokalnych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

MOPS w Łapach pragnie również wdrożyć model organizowania społeczności lokalnej w

Mieście i Gminie Łapy na terenie Łap Osse.

Wnioski obszaru pomocy społecznej :

- Dziedziczenie ubóstwa, rodziny wieloproblemowe stale korzystające z pomocy społecznej
- Utrzymująca się liczba osób i rodzin ubogich
- Nieumiejętne zarządzanie środkami finansowymi przez rodziny/osoby
- Niewystarczające wsparcie dla rodzin niewypełniających funkcji opiekuńczo-wychowawczych / rodziny rozbite- migracja dorosłych za pracę
- Niewystarczające środki na pomoc społeczną związane z migracją osób z gmin ościennych.